

วิธีปฏิบัติ

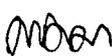
Work Instruction

เรื่อง การตรวจวัดการแข็งตัวของเลือด ด้วยเครื่องตรวจวัดการแข็งตัวของเลือด
รุ่น CS-2100i (Automated Blood Coagulation Analyzer)

กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์

โรงพยาบาลลำพูน

รหัสเอกสาร WI - HEM - 008		ทบทวน / แก้ไขครั้งที่ 6
ผู้จัดทำ	 (นางสาวพัชรี โนโชติ) นักเทคนิคการแพทย์	1 ก.พ. 64 วัน/เดือน/ปี
ผู้ทบทวน	 (นางสาวศิริพร นันตา) ผู้จัดการวิชาการ	1 ก.พ. 64 วัน/เดือน/ปี
ผู้อนุมัติ	 (นายครรชิต กิตติมา) ผู้จัดการคุณภาพ กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์	1 ก.พ. 64 วัน/เดือน/ปี

	กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลลำพูน	WI-HEM-008
	วิธีปฏิบัติ(Work Instruction)	
	เรื่อง การตรวจการแข็งตัวของเลือดด้วยเครื่องตรวจวัดการแข็งตัวของเลือดรุ่น CS-2100i (Automated Blood Coagulation Analyzer)	
	ทบทวน / แก้ไขครั้งที่ 6	หน้าที่ 1 ใน 8

บันทึกการแก้ไขเอกสาร

วันที่	แก้ไขครั้งที่	บันทึกการแก้ไข
16 พ.ย.2558	0	อนุมัติใช้
17 ต.ค.2559	1	หน้า 5 ข้อ 5.2 แก้ไข ความเร็วรอบ จาก 3,000 rpm 15 นาที เป็น 4,000rpm 5 นาที หน้า 10 ข้อ 13 แก้ไขช่วงค่าอ้างอิง (Reference range) ทาจากคนปกติ 40 คนจาก PT 11.9 – 13.8 วินาที PTT 22.5 – 31.7 วินาที เป็น PT 10.6 – 13.5 วินาที PTT 21.0 – 29.0 วินาที
1 ต.ค. 2560	2	ทบทวนแล้ว ไม่มีการแก้ไข
1 ต.ค. 2561	3	ทบทวนแล้ว ไม่มีการแก้ไข
1 เม.ย.2562	4	หน้า 7 เพิ่มข้อ 9.10 กรณีพลาสมาขุ่น (Lipemia) การตรวจวิเคราะห์ PT,APTT ด้วยวิธี Manual
1 เม.ย 2563	5	ทบทวนแล้ว ไม่มีการแก้ไข
1 ก.พ. 2564	6	แก้ไขผู้จัดทำเอกสารเป็นนางสาวพัชรี โนโชติ

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลลำพูน ห้ามนำออกไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

	กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลลำพูน	WI-HEM-008
	วิธีปฏิบัติ(Work Instruction)	
	เรื่อง การตรวจการแข็งตัวของเลือดด้วยเครื่องตรวจวัดการแข็งตัวของเลือกรุ่น CS-2100i (Automated Blood Coagulation Analyzer)	
	ทบทวน / แก้ไขครั้งที่ 6	หน้าที่ 2 ใน 8

เครื่องตรวจวัดการแข็งตัวของเลือกรุ่น CS-2100i
Automated Blood Coagulation Analyzer

1. วัตถุประสงค์ของการทดสอบ (Purpose)

เพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานการตรวจวิเคราะห์กลไกการแข็งตัวของเลือด (Coagulation Assay) ด้วยเครื่องตรวจอัตโนมัติรุ่น CS-2100i

2. นิยามและคำย่อ (Terminology and Abbreviation)

- 2.1. PT = Prothrombin Time
- 2.2. PTT = Partial Thromboplastin Time
- 2.3. TT = Thrombin Time
- 2.4. Fbg = Fibrinogen
- 2.5. ATIII = Antithrombin III
- 2.6. Intrinsic Factor Assay =Coagulation Factor VIII, IX, XI, XII
- 2.7. Extrinsic Factor Assay =Coagulation Factor II, V, VII, X
- 2.8. PC = Protein C
- 2.9. PS = Protein S
- 2.10. Pro C Global = Protein C Global
- 2.11. LA1 = Lupus Anticoagulant Screening
- 2.12. LA2 = Lupus Anticoagulant Confirmation
- 2.13. Plg = Plasminogen
- 2.14. FDP = Fibrin Degradation Product
- 2.15. INR = International Normalized Ratio
- 2.16. ISI = International Sensitivity Index

3. หลักการ (Principle)

เครื่อง CS-2100i เป็นเครื่องตรวจวัดการแข็งตัวของเลือดที่สามารถตรวจวัด Parameter เหล่านี้ คือ PT, PTT, TT, Fbg, ATIII, Intrinsic Factor, Extrinsic Factor, Pro C, Pro S, Pro C Global, Antiplasmin, LA1, LA2, Plg, FDP, D-Dimer และอื่นๆ

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลลำพูน ห้ามนำออกไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

	กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลลำพูน	WI-HEM-008
	วิธีปฏิบัติ(Work Instruction)	
	เรื่อง การตรวจการแข็งตัวของเลือดด้วยเครื่องตรวจวัดการแข็งตัวของเลือดรุ่น CS-2100i (Automated Blood Coagulation Analyzer)	
	ทบทวน / แก้ไขครั้งที่ 6	หน้าที่ 3 ใน 8

ซึ่งมีหลักการในการตรวจ 4 หลักการ คือ

3.1. Clotting Assay โดยวิธีการวัดการส่องผ่านของแสง (Transmitted light Detection Method) ที่จุดการเกิดปฏิกิริยาสมบูรณ์ (End Point) ใช้ความยาวคลื่นที่ 660 nm ช่องตรวจวัดจะประกอบด้วยแหล่งกำเนิดแสง ซึ่งจะส่องแสงผ่าน Reaction Cuvette ที่มีน้ำยาผสมกับ plasma คนไข้ และ Detector จะเป็นตัวตรวจวัดแสงที่ผ่านออกมาซึ่งความเข้มแสงนี้จะมากขึ้นตามความขุ่นของก้อน clot และเมื่อปฏิกิริยาการสร้างก้อน clot สมบูรณ์แล้ว ความเข้มแสงก็จะคงที่ เครื่องจะเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงความเข้มแสงนี้เพื่อนำมาแสดงผลเป็นเวลา

3.2. Chromogenic Assay เป็นการวัดการดูดกลืนแสงของสีที่เกิดขึ้นจากปฏิกิริยา โดยใช้ความยาวคลื่น 405 nm ความเข้มแสงจะเป็นสัดส่วนโดยตรงกับสีที่เกิดขึ้นและเครื่องจะแสดงผลการตรวจเมื่อปฏิกิริยาเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์

3.3. Immunology Assay เป็นหลักการวัดการเปลี่ยนแปลงของการดูดกลืนแสงต่อหน้าที่ จากปฏิกิริยาการเกาะกลุ่ม แอนติเจนและแอนติบอดี ที่ความยาวคลื่นแสง 575 nm หรือ 800 nm

3.4. Aggregation assay (Under development)

4. รายละเอียดที่ต้องตรวจสอบ

4.1. ค่าความเป็นเส้นตรง	ไม่มี
4.2. ค่าความแม่นยำ	ไม่มี
4.3. ค่าความถูกต้อง	ไม่มี
4.4. ค่าความไม่แน่นอน	ไม่มี
4.5. ระยะเวลาของการวัด	ไม่มี
4.6. ค่าจริงของการวัด	ไม่มี
4.7. ความไว	ไม่มี
4.8. ความจำเพาะ	ไม่มี

5. ประเภทหรือชนิดของตัวอย่าง

- 5.1. ใช้เลือดจากเส้นเลือดดำ 2.5 ml. ใส่ใน 3.2 % Sodium citrate solution tube ผสมเลือดและสารกันเลือดแข็งให้เข้ากัน โดยการกลับหลอดแก้วขึ้น - ลงประมาณ 10 ครั้ง เพื่อไม่ให้เลือด Clot หรือแข็งตัว
 - 5.2.ปั่นแยก Plasma ด้วย ความเร็วรอบ 4,000 rpm 5 นาที
 - 5.3. นำ Plasma ที่ได้ทำการทดสอบด้วยเครื่อง
6. ประเภทของภาชนะบรรจุและสารที่ใช้เก็บตัวอย่าง 3.2 % Sodium citrate solution tube

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลลำพูน ห้ามนำออกไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

	กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลลำพูน	WI-HEM-008
	วิธีปฏิบัติ(Work Instruction)	
	เรื่อง การตรวจการแข็งตัวของเลือดด้วยเครื่องตรวจวัดการแข็งตัวของเลือดรุ่น CS-2100i (Automated Blood Coagulation Analyzer)	
	ทบทวน / แก้ไขครั้งที่ 6	หน้าที่ 4 ใน 8

7. เครื่องมือและน้ำยาที่ใช้ (Equipment and Supply)

7.1. Reaction Cuvette

7.2. Automatic Pipette สำหรับเตรียมและละลายน้ำยา

7.3. น้ำยาทดสอบ PT, PTT ตามที่ใช้ในงานประจำ ซึ่งจะต้องเตรียมน้ำยาตามเอกสารแนบในชุดตรวจ

a) น้ำยา PT, Thromborel S ละลายด้วยน้ำกลั่นตามปริมาตรข้างขวด

b) น้ำยา PTT, Actin FS และ Calcium Chloride เป็นแบบพร้อมใช้งาน (Ready to use)

7.4. น้ำยา CA Clean I

8. วิธีการสอบเทียบ (มีการทวนสอบการวัด) ไม่มี

9. วิธีการดำเนินการ (Procedure)

9.1 การเตรียมก่อนการใช้งาน – เติมน้ำกลั่น และเติมน้ำทิ้ง

9.2 เปิด Computer, printer

9.3 รอเครื่อง Load program จนถึงหน้า Logon

9.4 เปิดเครื่อง ที่ปุ่มเปิด/ปิดด้านข้าง

9.5 ใส้ User name : Admin , Password : Admin

9.6 วางน้ำยาในหน้า Reagent info กด Add/change เพื่อเลือก rack ที่ต้องการวางน้ำยา

9.7 การตรวจวิเคราะห์

- กด Order

- กด Order entry

- ใส้ ID No. ของคนไข้และ enter เลือก การทดสอบ

- เครื่องจะรับคำสั่ง Test โดยแสดงจุดสีฟ้า ในแถบแสดงชื่อ Test และ กด OK

- วาง Rack กด start

9.8 การทำ Quality Control (QC)

- กด Order

- กด Order entry

- เลือก QC

- เลือกชื่อ Control และ Lot. No ของ Control

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลลำพูน ห้ามนำออกไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

	กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลลำพูน	WI-HEM-008
	วิธีปฏิบัติ(Work Instruction)	
	เรื่อง การตรวจการแข็งตัวของเลือดด้วยเครื่องตรวจวัดการแข็งตัวของเลือดรุ่น CS-2100i (Automated Blood Coagulation Analyzer)	
	ทบทวน / แก้ไขครั้งที่ 6	หน้าที่ 5 ใน 8

- เลือกการทดสอบ เครื่องจะรับคำสั่ง Test โดยแสดงจุดสีฟ้า ในแถบแสดงชื่อ Test และ กด OK
- กด Detailed setting เลือก Micro sample
- วาง Rack กด start

9.9 การดูแลรักษาเครื่อง

- กด Prime ใน Menu Maintenance หลังเปิดเครื่อง
- กด Rinse probe ใน Menu Maintenance ก่อนปิดเครื่อง

9.10 กรณีพลาสมาขุ่น (Lipemia) เมื่อตรวจด้วยเครื่องอัตโนมัติ CS 2100 ผลไม่ออก เนื่องจากข้อจำกัดในการตรวจให้ทำการตรวจวิเคราะห์ PT, APTT ด้วยวิธี Manual ดังนี้

9.10.1 วิธีการทำ Manual method PT

- Pre-warmed tube 12×75 mm. at 37 องศาเซลเซียส
- ใส่ Plasma ผู้ป่วย 100 μ L Incubate 37 องศาเซลเซียส นาน 1 นาที
- ใส่ Thromborel S (warmed 37 องศาเซลเซียส) 200 μ L Mix และจับเวลา
- เอียง 45 องศา อ่านผลทุกๆ 5 วินาที หยุดเวลาเมื่อ เริ่ม Clot รายงานเป็นวินาที

9.10.2 วิธีการทำ Manual method APTT

9.10.3 วิธีการทำ Manual method APTT

- ใส่ Actin FS 100 μ L + ใส่ Plasma ผู้ป่วย 100 μ L mix incubate 37 องศาเซลเซียส นาน 3 นาที
- ใส่ CaCl₂ (warmed 37 องศาเซลเซียส) 100 μ L Mix และจับเวลา
- เอียง 45 องศา อ่านผลทุกๆ 5 วินาที หยุดเวลาเมื่อ เริ่ม Clot รายงานเป็นวินาที

10 วิธีการควบคุมคุณภาพ

10.1 การควบคุมคุณภาพภายใน

10.1.1 การเตรียม Control

- ละลาย Control ด้วยน้ำกลั่น 1 ml. Invert เบบๆ และตั้งทิ้งไว้ที่อุณหภูมิห้อง 15 นาทีก่อนใช้งาน
- Aliquot IQC ใว้ที่ - 20 องศาเซลเซียส สามารถเก็บไว้ได้ 4 สัปดาห์

10.1.2 การทำ Quality Control (QC)

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลลำพูน ห้ามนำออกไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

	กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลลำพูน	WI-HEM-008
	วิธีปฏิบัติ(Work Instruction)	
	เรื่อง การตรวจการแข็งตัวของเลือดด้วยเครื่องตรวจวัดการแข็งตัวของเลือดรุ่น CS-2100i (Automated Blood Coagulation Analyzer)	
	ทบทวน / แก้ไขครั้งที่ 6	หน้าที่ 6 ใน 8

- หากเป็น IQC ที่เก็บไว้ที่ -20 องศาเซลเซียส ควรตั้งทิ้งไว้ที่อุณหภูมิห้อง 15 นาที
- ในการสั่งทำ QC วาง QC plasma ใน Rack
- กด ID NO. Entry ที่หน้าจอ Main Menu
- กด QC__ (ต่อด้วยชื่อ File ที่ต้องการให้เก็บข้อมูล QC, File01, 02,, 25) แทน ID No. คนไข้ เมื่อทำ Test ปกติ
- สั่งทำ Test เช่นเดียวกับ Sample คนไข้
- กด Start
- เมื่อเครื่องทำ QC Sample แล้วจะเก็บข้อมูลไว้ใน QC File ตามที่สั่งของแต่ละ Test ซึ่งเรียกดูผลได้จากหน้าจอ โดยกด QC ในแถบ Main Menu หน้าจอจะแสดงจุด QC แต่ละครั้งที่ทำบนกราฟที่ set ไว้
- ตรวจสอบผลว่าอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้หรือไม่
- ถ้าอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ ให้ตรวจตัวอย่างจากผู้ป่วยได้
- ถ้าอยู่ในช่วงที่ยอมรับไม่ได้ ให้ทำการตรวจสอบและแก้ไขผลการควบคุมคุณภาพที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด บันทึกและแก้ไขตามแบบบันทึกการทบทวนผลการควบคุมคุณภาพภายใน (FR-LAB-147)
- กรณีที่ไม่มีการแก้ไขใดๆใน 1 เดือน ให้มีการทบทวนผล IQC Chart เดือนละ 1 ครั้ง

10.2 การควบคุมคุณภาพภายนอกเข้าร่วมโครงการ Thailand national external quality assessment scheme for blood coagulation 4 ครั้งต่อปี

11 สิ่งรบกวน

- สิ่งส่งตรวจปนเปื้อนสารกันเลือดแข็งHeparin
- เลือด Hemolysis,Lipemia
- เลือดClot
- ปริมาณสารกันเลือดแข็งไม่ได้สัดส่วนตามที่กำหนด

12 หลักการของวิธีการคำนวณผล รวมทั้งความไม่แน่นอนของการวัด

เครื่องจะมีการคำนวณและแสดงผลโดยอัตโนมัติ โดยใช้สูตร

$$12.1 \text{ INR} = (\text{PT Ratio})^{\text{ISI}}$$

การใส่ค่า Normal และ ISI

- กด Standard Curve Menu หน้าจอแสดงตาราง Standard Curve เลือก Test PT

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลลำพูน ห้ามนำออกไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

	กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลลำพูน	WI-HEM-008
	วิธีปฏิบัติ(Work Instruction)	
	เรื่อง การตรวจการแข็งตัวของเลือดด้วยเครื่องตรวจวัดการแข็งตัวของเลือดรุ่น CS-2100i (Automated Blood Coagulation Analyzer)	
	ทบทวน / แก้ไขครั้งที่ 6	หน้าที่ 7 ใน 8

- กด Manual Entry หน้าจอแสดงตำแหน่งเปลี่ยนค่า Normal และ ISI (ตาม Lot น้ำยา) Enter, Quit
- กด SET

$$12.2 \text{ PT Ratio} = \frac{\text{PT คนไข้ (sec)}}{\text{ค่าปกติเฉลี่ย PT (sec)}}$$

$$12.3 \text{ PTT Ratio} = \frac{\text{PTT คนไข้ (sec)}}{\text{ค่าปกติเฉลี่ย PTT (sec)}}$$

การใส่ค่า Normal และ ISI

- กด Calibration Curve Menu หน้าจอแสดงตาราง Standard Curve เลือก Test PT
- กด change เพื่อเลือก การทดสอบและ lot.No.
- กด Edit เพื่อเปลี่ยนค่า Normal และ ISI (ตาม Lot น้ำยา) กด OK
- กด Validate

13 ขอบเขตค่าอ้างอิงในคน

☞ ช่วงค่าอ้างอิง (Reference range) หากจากคนปกติ 40 คน

PT 10.6 – 13.5 วินาที

PTT 21.0 – 29.0 วินาที

14 ขอบเขตของค่าของผู้ป่วยที่รายงาน ไม่มี

15 การเตือนให้ระวัง

หากผลการตรวจที่ได้มีความผิดปกติมาก หรือเมื่อตรวจสอบประวัติผู้ป่วยแล้วค่าที่ได้ไม่ใกล้เคียงกับค่าเดิม ควรทำการ Repeat ซ้ำอีกครั้ง และโทรประสานกับพยาบาลถึงความผิดปกติ หากไม่แน่ใจให้ขอเจาะเลือดใหม่อีกครั้ง

16 การแปลผล

- รายงานผลจากค่าวิเคราะห์ที่ได้จากเครื่อง

หากเครื่องไม่สามารถรายงานค่าได้ ควรตรวจสอบลักษณะพลาสมาอีกครั้ง ตรวจสอบน้ำยา และทำซ้ำอีกครั้ง อาจต้องตรวจสอบประวัติผู้ป่วย ลักษณะอาการ หรือขอเจาะเลือดใหม่ หากยังไม่สามารถรายงานค่าได้ให้ออกผลเป็น “> 3 mins”

17 ข้อควรระวังเพื่อความปลอดภัย

- 17.1 ปฏิบัติตามหลักสากลในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคติดเชื้อ
- 17.2 สวมเสื้อคลุมและถุงมือในขณะที่ปฏิบัติงานทุกครั้ง

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลลำพูน ห้ามนำออกไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

	กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลลำพูน	WI-HEM-008
	วิธีปฏิบัติ(Work Instruction)	
	เรื่อง การตรวจการแข็งตัวของเลือดด้วยเครื่องตรวจวัดการแข็งตัวของเลือดรุ่น CS-2100i (Automated Blood Coagulation Analyzer)	
	ทบทวน / แก้ไขครั้งที่ 6	หน้าที่ 8 ใน 8

17.3 เมื่อพื้นหรือเครื่องมือเป็นสิ่งที่ส่งตรวจหรือน้ำยา ควรทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น Alcohol 70%

18 สิ่งที่ต้องเป็นสาเหตุของความแปรปรวน

-เปลี่ยน Lot. น้ำยา ,สารควบคุมคุณภาพ(Control),หลอดทดลอง

19 เอกสารอ้างอิง (Reference)

19.1 SD-HEM-045 คู่มือการใช้เครื่อง Operator's Manual เรื่อง การใช้งานเครื่องตรวจวัดการแข็งตัวของเลือด รุ่น CS2100i (Automated Blood Coagulation Analyzer)

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลลำพูน ห้ามนำออกไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต